



Rapport van waarnemingen op ecoduct SUTHWALDA in Zuidwolde door vrijwilligers van Natuurvereniging Zuidwolde

Inhoud:

- 1. Algemeen**
- 2. Vrijwilligers**
- 3. Vegetatie en voorkomen wilde planten**
- 4. Vegetatie en voorkomen wilde planten**
- 5. Vegetatie en voorkomen wilde planten**
- 6. Vegetatie en voorkomen wilde planten**
- 7. Vegetatie en voorkomen wilde planten**
- 8. Dagvlinders**
- 9. Nachtvinders**
- 10. Libellen**
- 11. Kevers**
- 12. Andere organismen (insecten en spinachtigen)**
- 13. Kleine zoogdieren (m.n. muizen)**
- 14. Grote zoogdieren**
- 15. Amfibieën en reptielen en SAMENVATTING**

Overzicht waarnemingen ECODUCT SUTHWALDA 2012 t/m 2014

Het onderzoek wordt uitgevoerd door leden van natuurvereniging Zuidwolde op verzoek van provincie Drenthe (contactpersoon aanvankelijk Bert Oving en thans Karin Uilhoorn) en St. Het Drentse Landschap (contactpersoon Bertil Zoer). In veel situaties is overleg geweest over toegang en faciliteiten voor de werkgroep, waarbij ook financiële steun is verleend (voor camera's en dergelijke). Daarnaast is regelmatig overleg geweest over beveiliging, toegangsregels voor andere personen en vooral de begrazing (al of niet) en het beheer van het gebied.



Ecoduct Suthwalda over de N48

Vrijwilligers van werkgroep ecodeucten van NVZ:

Kees Contant: onderzoek naar kleine knaagdieren (m.n. muizen)

Tot 2014: Frits Kruizinga: onderzoek grotere zoogdieren met behulp van infraroodcamera's.

Philip de Brabander: onderzoek grotere zoogdieren met behulp van infraroodcamera's.

Jaap Vliegthart: onderzoek grotere zoogdieren met behulp van infraroodcamera's en onderzoek kleine zoogdieren (m.n. muizen) en amfibieën en reptielen.

Gerhard Warmink: onderzoek amfibieën en reptielen

Hero Moorlag: onderzoek Libellen en andere insecten,

Henk Duinkerken: algemeen advies.

Wolter Moorman: vertegenwoordiger bestuur en algemene ondersteuning.

Sinds kort maakt ook Gerrit Helmich deel uit van de ecodeuctenwerkgroep

Edwin de Weerd: onderzoek alle soortgroepen (met name planten, insecten en vogels)

Joop Verburg: onderzoek planten, insecten, overige organismen

Incidenteel is ook meegedaan met het onderzoek door leden van de plantenwerkgroep van NVZ en door Theo Bakker (nachtvlinders) lid van de Vlinderwerkgroep.



Incidentele excursie op ecodeuct Suthwalda



Leden plantenwerkgroep inventariseren ecodeuct



Kees Contant bezig met muizenonderzoek



Bewegingscamera op een van de ecodeucten

Actualiteiten en wetenswaardigheden betreffende het ecodeuct zijn te vinden op de website van Natuurvereniging Zuidwolde: www.natuurverenigingzuidwolde.nl/werkgroepen

Wilde planten

Gedurende 3 jaar is de vegetatie bekeken op het ecoduct Suthwalda. Daarbij is het gebied van de aanloop aan beide kanten meegenomen. Ook de begroeiing aan de randen van het fietspad (naast het ecoduct) en het gebied tussen het fietspad en het ingerasterde deel is meegenomen.

Planten beschouw je natuurlijk niet direct als organisme die van het ecoduct gebruik moeten maken. Voor je gevoel vindt er geen "passage" plaats. Toch is het interessant om de begroeiing te vervolgen omdat de vegetatie nauw samenhangt met voedsel voor allerlei andere organismen en zeker ook schuilmogelijkheid. Met name insecten zullen de weg van het voedsel volgen en zo gebruik maken van de relatief veilige oversteek. Dankzij het opbrengen van min of meer schrale grond van de Takkenhoogte levert in het betreffende gebied direct een totaal andere begroeiing op waarbij vooral de Struikheide opvalt. Die bloeide hier en daar bovendien al vanaf het eerste jaar (2012) In dat gebied vind je ook de meeste heischrale soorten zoals Tormentil (*Potentilla erecta*) en Schapenzuring (*Rumex acetocella*)

In de loop van de jaren zie je verschuivingen. Het eerste jaar waren zoals te verwachten veel pionierplanten aanwezig. Daarbij ook soorten die kennelijk met aangevoerd zand zijn meegekomen, zoals Raapzaad, Hongaarse raket, IJle dravik, Geel-groene naalbaar en ook het Driekleurig viooltje, die het dan ook maar 1 jaar hebben uitgehouden. Andere soorten zoals Zwarte mosterd hebben het evenwel in ieder geval tot en met 2014 uitgehouden. In de loop van deze jaren zie je wel toename van plantensoorten (1^e jaar 100 soorten en daarna meer dan 150 soorten. In totaal zijn er nu 195 soorten wilde planten aangetroffen in het gebied, waarvan er in 2014 152 zijn gesignaleerd. (kanttekening is wel dat in 2014 door omstandigheden de inventarisatie pas medio mei op gang is gekomen)

Opmerkelijk zijn enkele bijzondere soorten op het ecoduct. Dat betreft de Rode waterereprijs (*Veronica catenata*) die je hier niet direct zou verwachten en die in Drenthe zeldzaam is. Ook de Draadrus (*Juncus filiformis*) is bijzonder. Het betreft een Rode-lijstsoort, die in 2013 binnen het begrazingsgebied is aangetroffen en verder in Drenthe vrijwel uitsluitend in enkele natuurgebieden is te vinden.

Draadrus (Juncus filiformis)



Draadrus, *Juncus filiformis*



Rode waterereprijs (*Veronica catenata*)

Wilde planten op Suthwalda

SUTHWALDA		2012	2013	2014	N: JAREN	X
Achillea millefolium	Gewoon duizendblad	1	1	1	3	X
Achillea ptarmica	Wilde bertram		1	1	2	X
Agrostis canina	Moerasstruisgras	1	1	1	3	X
Agrostis capillaris	Gewoon struisgras	1	1	1	3	X
Agrostis stolonifera	Fioringras	1	1	1	3	X
Alisma plantago-aquatica	Grote waterweegbree	1	1	1	3	X
Alnus glutinosa	Zwarte els		1	1	2	X
Alopecurus geniculatus	Geknikte vossestaart	1	1	1	3	X
Anisanta sterilis	zwenkdravik	1			1	X
Anthoxanthum odoratum	Gewoon reukgras	1	1	1	3	X
Arabidopsis thaliana	Zandraket	1	1	1	3	X
Arctium minus	Gewone klit		1	1	2	X
Artemisia vulgaris	Bijvoet	1	1	1	3	X
Atriplex prostata	Spiesmelde	1			1	X
Barbarea vulgaris	Gewoon barbarakruid		1	1	2	X
Bellis perennis	Madeliefje		1	1	2	X
Betula pendula	Ruwe berk	1	1	1	3	X
Betula pubescens	Zachte berk	1	1	1	3	X
Bidens frondosa	Zwart tandzaad	1			1	X
Brassica rapa	Raapzaad	1			1	X
Brassica nigra	Zwarte mosterd	1	1	1	3	X
Bromus hordeaceus	Zachte dravik			1	1	X
Callitriche spec.	Sterrenkroos	1	1	1	3	X
Callitriche platycarpus	Gewoon sterrenkroos		1		1	X
Calluna vulgaris	Struikhei	1	1	1	2	X
Calystegia sepium	Haagwinde		1	1	2	X
Capsella bursa-pastoris	Gewoon herderstasje	1	1	1	3	X
Cardamine hirsuta	Kleine veldkers		1	1	2	X
Cardamine pratensis	Pinksterbloem		1	1	2	X
Carex curta	Zompzegge		1	1	2	X
Carex ovalis	Hazenzegge		1		1	X
Carex pilulifera	Pilzegge	1	1	1	3	X
Centaurea jacea	Knoopkruid		1	1	2	X
Cerastium fontanum vulgare	Gewone hoornbloem	1	1	1	3	X
Cerastium glomeratum	Kluwenhoornbloem	1	1	1	3	X
Ceratocarpus claviculata	Rankende helmbloem	1	1	1	3	X
Chamerion angustifolium	Wilgenroosje		1	1	2	X
Chenopodium album	Melganzenvoet	1	1	1	3	X
Cirsium arvense	Akkerdistel	1	1	1	3	X
Cirsium vulgare	Speerdistel		1	1	2	X
Conyza canadensis	Canadese fijnstraal	1	1	1	3	X
Coronopus didymus	Kleine varkenskers	1			1	X
Corylus avellana	Hazelaar		1	1	2	X
Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	1	1	1	3	X
Cytisus scoparius	Brem	1	1	1	3	X
Dactylus glomerata	Kropaar		1	1	2	X
Daucus carota	Peen	1	1	1	3	X
Deschampsia flexuosa	Bochtige smele		1	1	2	X
Digitalis purpurea	Gewoon vingerhoedskruid		1	1	2	X
Dryopteris carthusiana	Smalle stekelvaren		1	1	2	X
Dryopteris dilatata	Brede stekelvaren	1	1	1	3	X
Echinochloa crus-galli	Hanenpoot	1			1	X
Echium vulgare	Slangenkruid		1		1	X
Elytrigia repens	Kweek	1	1	1	3	X

<i>Epilobium ciliatum</i>	Beklierde basterdwederik		1		1	X
<i>Epilobium parviflorum</i>	Viltige basterdwederik		1		1	X
<i>Epilobium tetragonum</i>	Kantige basterdwederik	1	1	1	3	X
<i>Equisetum arvense</i>	Heermoes		1	1	2	X
<i>Erica tetralix</i>	Gewone dophei			1	1	X
<i>Eryophorum angustifolium</i>	Veenpluis		1	1	2	X
<i>Fallopia convolvulus</i>	Zwaluw tong	1	1		2	X
<i>Festuca filiformis</i>	Schapengras		1	1	2	X
<i>Festuca ovina</i>	Genaald schapegras		1		1	X
<i>Festuca pratensis</i>	Beemdlangbloem		1		1	X
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras	1	1	1	3	X
<i>Galeopsis tetrahit</i>	Gewone hennepnetel	1		1	2	X
<i>Galium aparine</i>	Kleefkruid		1		1	X
<i>Geranium molle</i>	Zachte ooievaarsbek			1	1	X
<i>Geranium pusillum</i>	Kleine ooievaarsbek		1		1	X
<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid		1		1	X
<i>Glechoma hederacea</i>	Hondsdrif		1	1	2	X
<i>Glyceria fluitans</i>	Mannagras		1	1	2	X
<i>Glyceria maxima</i>	Liesgras			1	1	X
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	Moerasdroogbloem	1	1	1	3	X
<i>Holcus lanatus</i>	Gestreepte witbol	1	1	1	3	X
<i>Holcus mollis</i>	Gladder witbol		1	1	2	X
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid		1	1	2	X
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggekruide		1	1	2	X
<i>Impatiens parviflora</i>	Klein springzaad		1		1	X
<i>Iris pseudacorus</i>	Gele lis			1	1	X
<i>Jacobaea vulgaris vulgaris</i>	Jacobskruiskruide			1	1	X
<i>Juncus articulatus</i>	Zomprus	1	1	1	3	X
<i>Juncus bufonius</i>	Greppelrus	1	1	1	3	X
<i>Juncus bulbosus</i>	Knolrus		1		1	X
<i>Juncus effusus</i>	Pitrus		1	1	2	X
Juncus filiformis	Draadrus		1		1	X
<i>Juncus squarrosus</i>	Trekrus		1	1	2	X
<i>Juncus tenuis</i>	Tengere rus		1	1	2	X
<i>Larix decidua</i>	Europese larix		1		1	X
<i>Lemna minor</i>	Klein kroos			1	1	X
<i>Leontodon autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand		1	1	2	X
<i>Leontodon saxatilis</i>	Kleine leeuwentand	1	1		2	X
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet		1	1	2	X
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje			1	1	X
<i>Lolium perenne</i>	Engels raaigras	1	1	1	3	X
<i>Lotus comiculatus</i>	Gewone rolklaver	1	1		2	X
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver		1	1	2	X
<i>Lupinus polyphyllus</i>	Vaste lupine	1	1		2	X
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies		1	1	2	X
<i>Luzula multiflora</i>	Veelbloemige veldbies		1		1	X
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem		1	1	2	X
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik		1	1	2	X
<i>Lythrum portula</i>	Waterpostelein	1	1	1	3	X
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattestaart		1	1	2	X
<i>Matricaria discoidea</i>	Schijfkamille	1	1	1	3	X
<i>Matricaria recutita</i>	Echte kamille	1	1	1	3	X
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver	1	1	1	3	X
<i>Melilotus albus</i>	Witte honingklaver	1	1	1	3	X
<i>Mentha aivensis</i>	Akkermunt		1		1	X
<i>Molinia caerulea</i>	Pijpenstrootje	1	1	1	3	X
<i>Myosotis arvensis</i>	Akkervergeetmijnietje	1			1	X
<i>Oenanthe aquatica</i>	Watertorkruide		1		1	X

<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem	1	1	1	3	X
<i>Oenothera erythrosepala</i>	Grote teunisbloem			1	1	X
<i>Ornithopus perpusillus</i>	Klein vogelpootje	1	1	1	3	X
<i>Panicum schinzii</i>	Afrikaanse gierst	1			1	X
<i>Papaver dubium</i>	Kleine klaproos	1	1		2	X
<i>Papaver rhoeas</i>	Klaproos	1			1	X
<i>Persicaria amphibia</i>	Veenwortel		1	1	2	X
<i>Persicaria hydropiper</i>	Waterpeper	1	1	1	3	X
<i>Persicaria lapathifolia</i>	Beklierde duizendknoop	1	1		2	X
<i>Persicaria maculosa</i>	Perzikkruid	1	1	1	3	X
<i>Persicaria minor</i>	Kleine duizendknoop	1	1		2	X
<i>Phalaris arundinacea</i>	Rietgras		1	1	2	X
<i>Phleum pratense</i> subsp. <i>pratense</i>	Timoteegras s.s.	1	1	1	3	X
<i>Picea abies</i>	Fijnspar			1	1	X
<i>Pinus sylvestris</i>	Grove den		1	1	2	X
<i>Plantago coronopus</i>	Hertshoornweegbree	1	1	1	3	X
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree		1	1	2	X
<i>Plantago major major</i>	Grote weegbree		1	1	2	X
<i>Poa annua</i>	Straatgras	1	1	1	3	X
<i>Poa pratensis</i>	Veldbeemdgras		1	1	2	X
<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras	1	1	1	3	X
<i>Polygonum aviculare</i>	Gewoon varkensgras	1	1	1	3	X
<i>Potentilla anserina</i>	Zilverschoon			1	1	X
<i>Potentilla erecta</i>	Tormentil	1			1	X
<i>Prunus serotina</i>	Amerikaanse vogelkers		1	1	2	X
<i>Prunus spinosa</i>	Sleedoorn	1	1	1	3	X
<i>Quercus robur</i>	Zomereik		1	1	2	X
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem		1	1	2	X
<i>Ranunculus flammula</i>	Egelboterbloem		1	1	2	X
<i>Ranunculus repens</i>	Kruipende boterbloem	1	1	1	3	X
<i>Ranunculus sceleratus</i>	Blaartrekkende boterbloem	1	1	1	3	X
<i>Rhamnus frangula</i>	Sporkehout	1	1	1	3	X
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar		1		1	X
<i>Rorippa palustris</i>	Moeraskers	1	1	1	3	X
<i>Rubus fruticosus</i>	Gewone braam		1	1	2	X
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring	1	1	1	3	X
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring	1	1	1	3	X
<i>Rumex crispus</i>	Krulzuring	1	1	1	3	X
<i>Rumex obtusifolius</i>	Ridderzuring	1	1	1	3	X
<i>Sagina procumbens</i>	Liggend vetmuur		1	1	2	X
<i>Salix alba</i>	Schietwilg			1	1	X
<i>Salix cinerea</i>	Grauwe wilg		1	1	2	X
<i>Sambucus racemosa</i>	Trosvlier			1	1	X
<i>Senecio inaequidens</i>	Bezemkruiskruid	1	1	1	3	X
<i>Senecio vulgaris</i>	Klein kruiskruid	1	1	1	3	X
<i>Setaria pumila</i>	Geelgroene naalbaar	1			1	X
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem			1	1	X
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem		1	1	2	X
<i>Silene latifolia</i>	Avondkoekoeksbloem		1		1	X
<i>Sisymbrium altissimum</i>	Hongaarse raket	1			1	X
<i>Solidago gigantea</i>	Late guldenroede	1	1	1	3	X
<i>Sonchus asper</i>	Gekroesde melkdistel			1	1	X
<i>Sonchus oleraceus</i>	Gewone melkdistel			1	1	X
<i>Sorbus aucuparia</i>	Wilde lijsterbes		1opslag	1	1	X
<i>Spergula morisonii</i>	Heidespurrie			1	1	X
<i>Spergula arvensis</i>	Gewone spurrie	1	1	1	3	X

<i>Spergularia rubra</i>	Rode schijnspurrie	1	1	1	3	X
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur		1	1	2	X
<i>Stellaria media</i>	Vogelmuur	1	1	1	3	X
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid	1	1	1	3	X
<i>Taraxacum officinale</i>	Gewone paardebloem	1	1	1	3	X
<i>Tilia cordata</i>	Winterlinde		1		1	X
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver	1	1	1	3	X
<i>Trifolium hybridum</i>	Basterdklaver	1	1	1	3	X
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver	1	1	1	3	X
<i>Trifolium repens</i>	Witte klaver	1	1	1	3	X
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille	1	1	1	3	X
<i>Tussilago farfara</i>	Klein hoefblad	1	1		2	X
<i>Typha latifolia</i>	Grote lisdodde			1	1	X
<i>Urtica dioica</i>	Grote brandnetel	1	1	1	3	X
<i>Verbascum thapsus</i>	Koningskaars			1	1	X
<i>Verbena boonariensis</i>	Stijf ijzerhard		1	1	2	X
<i>Veronica arvensis</i>	Veldereprijs			1	1	X
<i>Veronica catenata</i>	Rode waterereprijs		1		1	X
<i>Veronica persica</i>	Grote ereprijs			1	1	X
<i>Veronica serpyllifolia</i>	Tijmeprijs	1	1	1	3	X
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke	1	1	1	3	X
<i>Vicia hirsuta</i>	Ringelwikke		1	1	2	X
<i>Vicia sativa segetalis</i>	Vergeten wikke	1	1	1	3	X
<i>Vicia sativa subsp. nigra</i>	Smalle wikke	1		1	2	X
<i>Vicia sativa sativa</i>	Voederwikke	1	1	1	3	X
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje	1			1	X
<i>Viola tricolor</i>	Driekleurig viooltje	1			1	X
aantal soorten		100	156	152	195	X
buiten begraasd gebied						X
<i>Calluna vulgaris</i> en <i>Potentilla erecta</i> al in 2012 in bloei						X
Bijzondere planten (o.a. Rode-lijstsoorten)						



Eerste bloei van Struikheide in 2012

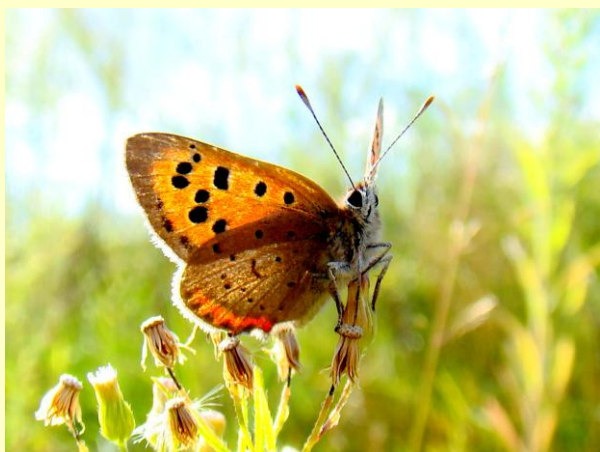
Tormentil (*Potentilla erecta*)

Tussen de stobben groeien struiken en kruiden zoals Vingerhoedskruid en Slangenkruid

Dagvlinders

Bij de dagvlinders speelt een rol dat er veel open ruimte is en dat daarin relatief weinig bloeiende planten zijn. Des te opmerkelijker is het dat een soort als het Icarusblauwtje het ecoduct snel gekoloniseerd heeft en in groot aantal aanwezig is. In 2014 is de Distelvlinder op het ecoduct gezien terwijl die vlinder in heel 2014 heel weinig keren is gezien. In de tabel geeft het aantal "data" aan hoeveel inventarisatierondes er geweest zijn.

Suthwalda	2013	2014		
dagvlinders	4 data	2 data	Soorten TOTAAL	
Zwartsprietdikkopje	1	20	X	Zwartsprietdikkopje
Groot dikkopje		1	X	Groot dikkopje
Citroenvlinder	1	2	X	Citroenvlinder
Groot koolwitje		20 rupsen	X	Groot koolwitje
Klein koolwitje	8	3	X	Klein koolwitje
Klein geaderd witje	1	4	X	kl.geaderd witje
Oranjetipje				Oranjetipje
Eikenpage				Eikenpage
Kleine vuurvlinder	3		X	Kl.vuurvlinder
Bruine vuurvlinder				Br.vuurvlinder
Heideblauwtje				Heideblauwtje
Icarusblauwtje	74	2	X	Icarusblauwtje
Boomblauwtje				Boomblauwtje
Atalanta				Atalanta
Distelvlinder		1	X	Distelvlinder
Kleine vos	3		X	Kleine vos
Dagpauwoog	1		X	Dagpauwoog
Gehakkelde aurelia				Gehak.aurelia
Landkaartje	4	1	X	Landkaartje
Bont zandoogje	5	2	X	Bont zandoogje
Argusvlinder				Argusvlinder
Koevinkje	3	8	X	Koevinkje
Hooibeestje				Hooibeestje
Oranje zandoogje				Oranje zandoogje
Bruin zandoogje	12	6	X	Bruin zandoogje
Gele luzernevlinder				Gele luzernevlinder
Oranje Luzernevlinder				Oranje Luzernevlinder
Geelspruetdikkopje				Geelspruetdikkopje
overig				overig
Totaal aantal exemplaren	116	70		
Aantal soorten	12	12	15	



Kleine vuurvlinder

Icarusblauwtje (m en v) op Boerenwormkruid

Nachtvlinders

In de eerste twee volle jaren van kijken naar het gebruik van het ecoduct zijn waarnemingen van micro- en macronachtvlinders telkens meegenomen. Heel leuk was de aanwezigheid van het Sergeant majoortje (Edwin de Weerd) en de Dwerghuismoeder (Joop Verburg) Opmerkelijk is het grote aantal Sint-jansvlinders, die gewoontegetrouw vrijwel altijd in juni en juli op bloeiend Knoopkruid (*Centaurea jacea*) te vinden zijn. Op 12 september 2014 is voor het eerst op Suthwalda een onderzoekavond geweest naar de aanwezigheid van nachtvlinders. Met 2 lakens en lampen is door Theo Bakker en Joop Verburg een avond geïventariseerd. Het resultaat was zeer beperkt, namelijk 18 soorten + 2 soorten die ook al overdag gezien waren (Gamma-uil en Brandnetelbladroller). Niettemin zijn een paar interessante soorten op het licht afgekomen. Het Rondvleugelbeertje is bij andere nachtvlinderavonden nog nooit in Zuidwolde waargenomen. Ook de micro Bruinbandbladroller is nieuw voor Zuidwolde. Dat vergoedt veel.

Nachtvlinders	2013	2014
St Jacobs vlinder	1	
Sintjansvlinder	10	51
Gamma uil	204	3
Dwerghuismoeder		2
Vierbandspanner	2	
Waterlelievlinder	53	102
gewone grasmot		10
Muntvlinder		2
Kommabladerroller	1	
witte eikenvouwmot		1
smaragdlangsprietmot		1
sergeant majoortje		1
Brandnetelbladroller		2
Stro-uiltje		1
Schijn-nonvlinder		1
Rondvleugelbeertje		1
Gerimpelde spanner		1
Zwartkamdwegspanner		1
Grote spikkelspanner		1
(Bruine)vierbandspanner		1
Hagedoornvlinder		1
Gele eenstaart		1
Variabele eikenuil		1
Donkere marmeruil		1
Haarbos		1
Vierkantvlekuil		1
Gamma-uil		1
Bruinbandbladroller		1
Brandnetelbladroller		1
Nazomergraniëtmot		1
Scherphoekbladroller		1
micro onbekend		1
SOORTEN	6	27
waargenomen op licht:		12-9-14

Sint-jansvlinder op Knoopkruid



Hieronder: Variabele eikenuil



Hieronder: Rondvleugelbeertje



Op het gebied van Libellen zijn nog maar weinig volgens een vast plan opgezette waarnemingen gedaan. Tot nu toe is het gebleven bij het noteren van toevallige waarnemingen in het gebied. Alleen in 2014 heeft Hero Moorlag enkele speciale tochten ondernomen om te bekijken welke soorten er op het ecoduct voorkomen, zonder daarbij aantallen op te geven. Het is in de lijst duidelijk te zien dat daardoor in 2014 veel meer soorten zijn gezien dan daarvoor. De aanwezigheid van de Tengere pantserjuffer (gezien door Joop Verburg) en de Zwervende heidelibel (gezien door Natalie Nauta) was bijzonder omdat het beide zeldzame soorten betreft die direct in 2012 al op het ecoduct werden waargenomen. Aan de andere kant ook weer niet zó gek, omdat met name de Tengere grasjuffer een echte pioniersoort is, die houdt van pas gegraven poeltjes. Die waren toen op het ecoduct zeker aanwezig.

Libellen	2012	2013	2014
Bezoeken:		5	3
Zwarte heidelibel		11	Aanw
Bloedrode heidelibel			Aanw
Steenrode heidelibel		71	Aanw
Bruinrode heidelibel			Aanw
Zwervende heidelibel	aanw		
Tengere grasjuffer	aanw		
Vuurjuffer			Aanw
Koraaljuffer			Aanw
Watersnuffel		1	Aanw
Gewone pantserjuffer		5	Aanw
Lantaantje		44	Aanw
Azuurwaterjuffer		4	Aanw
Grote keizerlibel		1	Aanw
Platbuik		5	Aanw
Gewone oeverlibel		3	Aanw
Viervlek		1	Aanw



Parende Tengere grasjuffers



Ei-leggende Grote keizerlibel



Bruinrode heidelibel in de zon

Er is ook bij kevers alleen gekeken naar soorten die tijdens bezoeken toevallig gezien zijn. Er is geen systematisch onderzoek gedaan. Toch is het heel leuk om te vermelden dat bij het allereerste inventarisatiebezoek in 2012 door Joop Verburg een kever werd gefotografeerd die uiteindelijk gedetermineerd werd als *Gaurotes virginea*. Het betrof de tweede waarneming van deze soort ooit in Nederland. Dat was een prachtig begin van het kijken naar andere organismen. Voor kevers moet je vooral in de voorjaarsmaanden april tot en met juni in het veld zijn. Je kijkt op bloemen, je kijkt op de grond, onder stukken hout, in de modder en zelfs keer je koeienflatsen om of je peutert er in om te kijken welke kevers er in voorkomen. Zo vind je dan ook soorten als de Roodschildveldmestkever. Met ruim 8000 soorten kevers in Nederland is er nog een wereld te ontdekken ook in een klein gebied als het ecoduct.

Kevers	2012	2013	2014
bezoeken	1	5	2
<i>Silpha obscurata</i>			2
<i>Gaurotes virginea</i>	1		
gevlekte smalbok			1
weekschildkever		3	Veel
Aaskever	1		
groene zandloopkever		1	
gewone oeverloopkever		3	
grote poppenrover		2	1
<i>pterostychus niger</i>		3	11
<i>Aphodis fossor</i>			3
<i>harpalus rufipes</i>			2
zwartkopvuurkever		1	3
roodschildveldmestkever			4
elzenhaantje		Aanw	Aanw
pilkever			1
7-stip lieveheersb.			3
Schrijvertjes		aanw	aanw



Roodschildveldmestkever in poep van Hooglanders



Allereerste kever die gezien en gefotografeerd werd op Suthwalda was de *Gaurotes virginea*: 2^e waarneming ooit in Nederland! (foto Joop Verburg)

Andere organismen: WANTSEN

In 2014 zag Edwin de Weerd een schitterend felle lichtblauwe wants. Dat bleek een vrij zeldzame soort, die de naam *Zicrona caerulea* heeft en alleen een Engelse naam: Blue bug. Later zagen we die soort overigens ook in de Vlindertuin.



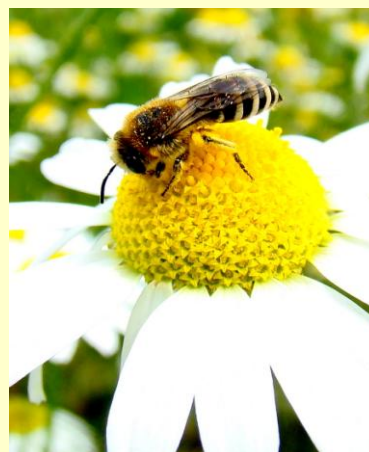
Wantsen	2012	2013	2014
bezoeken	1	5	2
koolwants			2
zuringwants			2
bessenwants			1
Schaatsenrijders		aanw	Aanw
Zicrona caerulea			1

De overige soorten/soortgroepen zijn al gaande gefotografeerd en zo goed mogelijk gedetermineerd. Wellicht dat we gaandeweg daar nog meer over leren en meer soorten kunnen benoemen.

Andere organismen	2012	2013	2014
bezoeken	1	5	2
Cicaden			
Cicadella viridis		Aanw	Veel
Aphrphora alni			1
Wilde bijen			
Duinzijdebij			Aanw
Grote bloedbij			Aanw
Sprinkhanen			
Snortikker of Ratelaar	1		1
moerassprinkhaan		1	
sprinkhaan N.I.		Aanw	Aanw
Doorntje	aanw	Aanw	Aanw
Vliegen en muggen			
Roofvlieg			
Bosbijvlieg			
bessenbandzweefvl.			
Composietenboorvlieg			1
Pendelzweefvlieg		Aanw	Aanw
gewoon platvoetje			
Blinde bij		15	Aanw
dambordvlieg		Veel	Aanw
langpootmugt	aanw	Aanw	Veel
Spinnen			
Krabspin			1
Zwartstaarboswolfspin			1
Overigen			
Pissebedden	aanw	aanw	aanw
Duizendpoot		Aanw	Aanw
Oorwurm	2	aanw	Aanw



Cicadella viridis



Duinzijdebij



Pendelzweefvlieg

Kleine zoogdieren (met name muizen)

Het onderzoek is uitgevoerd door Kees Contant met hulp van diverse andere leden van de werkgroep ecoducten waarbij met name Jaap Vliegenthart de vaste medewerker aan dit onderzoek is.

Er worden 30 vallen (z.g. life-traps, waar de muizen levend in worden gevangen en na vaststelling van de soort worden ze weer vrij gelaten) per ecoduct gebruikt, waarbij de plaatsing verdeeld is over ecoduct en aanloop. De vallen worden gevuld met: hooi, meelwormen, wortel, havermout met pindakaas. De Metingen zijn uitgevoerd in okt '12, sept '13, okt '14.

Ecoduct Suthwalda			
	2012	2013	2014
Huisspitsmuis	5	4	6
Bosmuis	7		15
Tweekleurige Bosspitsmuis		1	
Rosse woelmuis		1	7
Dwergmuis			
Bosspitsmuis			2
Veldmuis	1		
Aantal muizen totaal	13	6	30



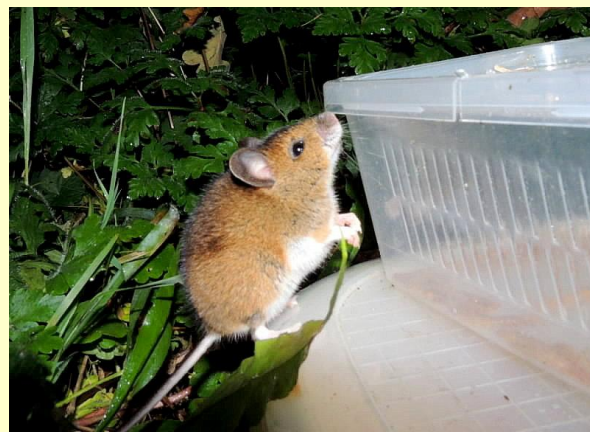
Veldmuis



Dwergmuis



Huisspitsmuis



Bosmuis

Grotere zoogdieren

Voor de inventarisatie van passages van zoogdieren over Suthwalda verwijs ik naar het jaarlijkse rapport van Philip de Brabander (i.s.m. Frits Kruizinga en thans Jaap Vliegenthart) De camera's op het ecoduct registreren iedere dag en nacht passages (vooral van runderen en soms van mensen, maar daarnaast ook veel passages van zoogdieren)

Aantal passages Suthwalda		
Dier soort	2013	2014
Kat	50	71
Hond	1	0
Konijn	75	0
Steenmarter	3	0
Vos	36	37
Haas	260	152
Ree	140	200
Roodborst	1	0
Marterachtige	6	3
Nijlgans	1	0
Wilde Eend	10	0
Zwarte Kraai	12	12
Das	10	103
Kramsvogel	5	0
Ekster	1	1
Koolmees	1	1
Egel	0	1
Spin	0	5
Onbekend	1	31
Totaal	613	616



Reebok op Suthwalda door de camera vastgelegd op 1 juni 2014 om 9.30 uur. Prachtige beelden!

In bovenstaand overzicht van de passages wordt in de eerste plaats duidelijk dat de ecoducten er niet voor niets staan. Er zijn honderden passages per jaar. Wel zijn er opmerkelijke dingen te zien

1. Per jaar zijn er veel (50 tot 70) katten die oversteken (overigens wel meestal overdag!)
2. Opmerkelijk dat in 2013 nog 75 keer een Konijn overstak en in 2014 niet één (NB Ook niet bij Stiggeltie in 2014!)
Waar zijn de Konijnen uit Klein Zwitserland gebleven?
3. Voor Reeën, Hazen en Dassen is het ecoduct echt een uitkomst wanneer je ziet welke aantallen passages er van deze diersoort plaatsvinden.
4. Met name bij de Das valt op dat er een sterke toename is in 2014. Dat is verheugend nieuws. Dassen hebben kennelijk de veilige weg over het ecoduct gevonden.
5. Soms kom er ook een vogel in beeld die door de camera wordt "gevangen". Meer dan toeval is dat niet.
6. Dat er ook spinnen worden gesignaleerd heeft te maken met het feit dat deze beestjes zich soms nergens iets van aantrekken en pal voor de camera een web gaan maken. Nu ja, dan kom je in ieder geval in beeld!
7. Tenslotte ook jammer dat ook hier slechts eenmaal een Egel gezien is. Die lijken in Drenthe ook wel ineens verdwenen.

Er is GEEN aantal doorgegeven van de passages van runderen (Schotse hooglanders) Die vormen echter wel het leeuwendeel van de camera-waarnemingen. Het levert de beide onderzoekers Philip en Jaap enorm veel werk op om alle filmpjes af te kijken en te selecteren. Zij verdienen voor hun trouwe werk daarbij, heel veel dank. Wie meer wil weten van alle details van de passages kan dat vinden in het uitgebreide rapport over het gebruik van de ecoducten in Zuidwolde op website van de Natuurvereniging:

<http://www.natuurverenigingzuidwolde.nl/Ecoductenwerkgroep/Def.%20Rapport%20ecoducten%202013.pdf>

Amfibieën en reptielen

Op het viaduct zijn tegels neergelegd met de bedoeling om schuilplaats te bieden aan amfibieën en reptielen. Daarbij gaat het natuurlijk ook voor deze soortgroepen om passage-mogelijkheid. Aanvankelijk tapijttegels maar die bleven slecht liggen, ze werden te nat en werden door wind vaak omhoog geblazen. Ze zijn in 2014 vervangen door een rijtje dakpannen.

Er is viermaal een waarneming gedaan:

	2012	2013	2014	2015
Kleine watersalamander	1			
Gewone pad		1	1	
Bruine kikker			1	



Gewone pad op Suthwalda onder dakpan
(foto Jaap Vliegthart)

Slangen zijn in het geheel niet aangetroffen.

Komende jaren zal gekeken worden of de dakpannen geschikter zijn en wel schuilplekken opleveren voor reptielen.

SAMENVATTING

Ecoduct SUTHWALDA laat een grote diversiteit aan soorten zien, zeker afgezet tegen het feit dat er bij de meeste soortgroepen geen systematisch onderzoek is gedaan, maar dat de waarnemingen berusten op een beperkt aantal willekeurig gekozen bezoeken.

Er valt nog heel veel in dit gebied te ontdekken!

Wel systematisch is het onderzoek naar kleine en grote zoogdieren geweest. Dat laat veel interessante dingen zien, maar toch vooral dat het ecoduct frequent wordt gebruikt voor passages. Dat was uiteindelijk ook de bedoeling.

Met dank aan Provincie Drenthe en St. het Drentse Landschap voor de facilitering

Met dank aan alle leden van Natuurvereniging Zuidwolde die hebben meegeholpen om te inventariseren en monitoren.

Voor Natuurvereniging Zuidwolde

Joop Verburg, coördinator werkgroep ecoducten.

